

Spis pytań

NR	ZAGADNIENIE	STRONA
1	Dobro i zło – ich źródło i wpływ na losy człowieka. — Biblia	10
2	Człowiek wobec niestałości świata. — Biblia	12
3	Człowiek w relacji z Bogiem. — Biblia	14
4	Wizja końca świata. — Biblia	16
5	Problematyka winy i kary. — Mitologia	19
6	Miłość silniejsza niż śmierć. — Mitologia	21
7	Siła matczynej miłości. — Mitologia	23
8	Motyw powrotu do rodzinnego domu. — Mitologia	25
9	Heroizm jako postawa człowieka w zmaganiu się z losem. — Iliada	28
10	Racje państwa a racje jednostki. — Antygona	31
11	Człowiek wobec przeznaczenia. — Antygona	33
12	Motyw cierpiącej matki. — Lament świętokrzyski	36
13	Motyw tańca śmierci. — Rozmowa Mistrza Polikarpa ze Śmiercią	39
14	Średniowieczny wzorzec rycerza. — Pieśń o Rolandzie	42
15	Moralna odpowiedzialność za czyny. — Makbet	45
16	Czy człowiek decyduje o własnym losie? — Makbet	47
17	Jaki wpływ na człowieka ma żądza władzy? — Makbet	49
18	Czy posiadanie dóbr materialnych może uszczęśliwić człowieka? — Skąpiec	52
19	Przyczyny nieporozumień między rodzicami a dziećmi. — Skąpiec	54
20	Wady ludzkie w krzywym zwierciadle satyry. — Satyry	57

PYTANIE

1

Biblia · Antyk

Dobro i zło – ich źródło i wpływ na losy człowieka.

POWTÓRKI

- ☐ 1. dzień
☐ 3. dzień
☐ 7. dzień
☐ przed maturą

Dobro i zło – ich źródło i wpływ na losy człowieka. Omów zagadnienie na podstawie znanych Ci fragmentów Księgi Rodzaju. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst.

TEZA: POWIEDZ JĄ W PIERWSZEJ MINUCIE

Księga Rodzaju pokazuje, że świat stworzony przez Boga był dobry, a zło wchodzi do niego przez wolny wybór człowieka: nieposłuszeństwo, pychę i zazdrość. Zło niszczy ludzkie losy (wygnanie z raju, bratobójstwo), ale nie ma ostatniego słowa, bo dobro, jak w historii Józefa, potrafi je przemienić.

MAPA WYPOWIEDZI

ŁĄCZNIE OK. 3:27 MIN

● Wstęp 0:00–0:40	Księga Rodzaju odpowiada na pytanie, skąd na świecie zło. Odpowiedź jest zaskakująca: nie od Boga, lecz z wyboru człowieka.
● Argument 1 0:40–1:31	Źródło zła: Bóg stwarza świat i widzi, że jest dobry. Zakazuje jedzenia z drzewa poznania dobra i zła, a wąż kusi Ewę obietnicą, że ludzie będą jak Bóg. Adam i Ewa wybierają nieposłuszeństwo, ukrywają się i zostają wygnani z raju.
● Argument 2 1:31–2:20	Skutki zła: zło się rozprzestrzenia. Kain z zazdrości zabija Abela i pyta, czy jest stróżem swego brata. Losy ludzi naznacza wino. Ale w historii Józefa, sprzedanego przez braci, zło zostaje obrócone w dobro: Józef ratuje rodzinę i przebacza.
● Kontekst 2:20–2:54	Mit o Pandorze (Mitologia J. Parandowskiego): ciekawość kobiety otwiera puszkę, z której wylatują nieszczęścia, a na dnie zostaje nadzieja. Inne źródło zła, podobna nadzieja.
● Zakończenie 2:54–3:27	Według Księgi Rodzaju zło rodzi się z wyboru i niszczy losy, ale człowiek może też wybrać dobro, a przebaczenie przerywa łańcuch zła.

SŁOWA-KLUCZE DO NOTATKI

- świat „dobry” drzewo poznania dobra i zła
wąż i pokusa nieposłuszeństwo wygnanie z raju
Kain i Abel znamię Kaina Józef przebacza

UWAGA, PUŁAPKA

Zakaz dotyczy drzewa poznania dobra i zła (nie „drzewa życia”), a Biblia nie mówi, że to było jabłko, tylko „owoc”. Kain zabija Abela, nie odwrotnie.

KONTEKSTY DO WYBORU (WYBIERZ JEDEN)

MITOLOGICZNY **Mit o Pandorze (Mitologia J. Parandowskiego)**
Zło przychodzi na świat z puszek otwartej z ciekawości; na dnie zostaje nadzieja.

LITERACKI **„Makbet” – William Szekspir**
Zło jako wybór człowieka, który ulega pokusie i ambicji, a potem pociąga za sobą kolejne zbrodnie.

LITERACKI **„Dziady” cz. III – Adam Mickiewicz**
Walka dobra ze złem o duszę Konrada: pycha otwiera drogę złu, a pokora ratuje.

PYTANIA KOMISJI: PRZEĆWICZ ODPOWIEDŹ NA GŁOS

- Czy Bóg jest odpowiedzialny za zło, skoro dał człowiekowi wolność?**
Księga Rodzaju sugeruje, że wolność jest darem, a zło jej nadużyciem. Odpowiedzialność ponosi ten, kto wybiera.
- Dlaczego zło tak łatwo się rozprzestrzenia?**
Bo rodzi kolejne zło: nieposłuszeństwo prowadzi do wstydu i oskarżeń, zazdrość do zabójstwa. Przerywa je dopiero przebaczenie (Józef).
- Skąd twoim zdaniem bierze się zło we współczesnym świecie?**
Refleksja własna: pycha, zazdrość, chciwość, obojętność. Podaj przykład.

PYTANIE 1 · WYPOWIEDŹ WZORCOWA

Dobro i zło – ich źródło i wpływ na losy człowieka.

364 słów
ok. 3:28 min mówienia

Przeczytaj na głos z zegarkiem, potem opowiedz to samo **własnymi słowami**. Nie ucz się na pamięć: zapamiętaj kolejność części i jedno zdanie z każdej.

Wstęp

71 słów

Zagadnienie, które omówię, to dobro i zło: ich źródło i wpływ na losy człowieka. Odwołam się do fragmentów Księgi Rodzaju. Uważam, że ta księga daje zaskakującą odpowiedź na pytanie, skąd na świecie zło. Świat stworzony przez Boga był dobry, a zło wchodzi do niego przez wolny wybór człowieka: przez nieposłuszeństwo, pychę i zazdrość. Zło niszczy ludzkie losy, ale nie ma ostatniego słowa, bo dobro, jak w historii Józefa, potrafi je przemienić.

Argument 1

89 słów

Najpierw źródło zła. Na początku Księgi Rodzaju Bóg stwarza świat i po każdym dniu widzi, że to, co stworzył, jest dobre. Człowieka umieszcza w ogrodzie Eden i daje mu jeden zakaz: nie wolno jeść z drzewa poznania dobra i zła. Wąż kusi Ewę obietnicą, że ludzie, gdy zjedzą owoc, będą jak Bóg. Ewa i Adam ulegają, a potem ukrywają się przed Bogiem i zrzucają winę na innych. Zostają wygnani z raju, czekają ich trud, ból i śmierć. Zło nie pochodzi więc od Boga, ale z pychy i nieposłuszeństwa człowieka.

Argument 2

86 słów

Zło, które raz weszło na świat, zaczyna się rozprzestrzeniać. Kain, syn Adama, z zazdrości zabija swojego brata Abła, bo Bóg przyjął ofiarę Abła. Gdy Bóg pyta, gdzie jest jego brat, Kain odpowiada, że nie jest stróżem brata. Zostaje naznaczony i skazany na tułaczkę. Księga Rodzaju pokazuje jednak także, że dobro może zwyciężyć. Józef, sprzedany przez zazdrosnych braci w niewolę, po latach staje się zarządcą Egiptu i ratuje rodzinę przed głodem. Przebacza braciom i mówi, że to, co zamierzali uczynić w złym celu, Bóg obrócił w dobro.

Kontekst

60 słów

Kontekstem jest mit o Pandorze z „Mitologii” Jana Parandowskiego. Zeus, chcąc ukarać ludzi za ogień wykradziony przez Prometeusza, posłał na ziemię piękną Pandorę z puszką. Pandora z ciekawości otworzyła ją i na świat wyleciały wszystkie nieszczęścia, a na dnie została tylko nadzieja. Grecy, tak jak autor Księgi Rodzaju, łączą początek zła z ludzką ciekawością i nieposłuszeństwem, ale zostawiają człowiekowi nadzieję.

Zakończenie

58 słów

Podsumowując: według Księgi Rodzaju zło rodzi się z wolnego wyboru człowieka i niszczy jego losy: odbiera mu raj, rodzi zazdrość i przemoc. Jednak człowiek może też wybrać dobro, a przebaczenie, jak w historii Józefa, przerywa łańcuch zła. Moim zdaniem to bardzo dojrzałe przesłanie. Nie pozwala zrzucić odpowiedzialności na los, a jednocześnie daje nadzieję, że zło da się naprawić.

MOJA WERSJA: HASŁA, WŁASNY PRZYKŁAD, INNY KONTEKST